

แบบสรุปนวัตกรรม

๑. ชื่อนวัตกรรม “สบู่ขัดหม้อ (จากน้ำมันพืชที่เหลือใช้ในครัวเรือน)”

ประเภทนวัตกรรม (จำแนกตามเป้าหมาย)

- ☒ นวัตกรรมผลิตภัณฑ์ (product innovation)
☐ นวัตกรรมบริการ (service innovation)
☐ นวัตกรรมกระบวนการ (process innovation)

สาขาที่ประกวด สาขาการจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม

จังหวัด จันทบุรี

อสม.ดีเด่นระดับ ☐ เขต ☒ ภาค ☐ ชาติ

๒. ข้อมูลส่วนตัว

ชื่อ นางสาวภรณ์พรรณ พงษ์สุวรรณ

ที่อยู่ ๗๕ หมู่ที่ ๒ ตำบลปะตง อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี ๒๒๑๘๐

อาชีพ ค้าขาย/เกษตรกร

สถานภาพ สมรส

ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖

ระยะเวลาเป็น อสม. ๓๖ ปี

๓. ที่มาและความสำคัญของการสร้างนวัตกรรม

เนื่องจากประชาชนใน ม.๒ คลองกะทา มีครัวเรือนจำนวนมากถึงประมาณ ๓๔๑ ครัวเรือน และพบว่าบางครัวเรือนยังไม่ทราบวิธีการกำจัดน้ำทิ้งที่ผ่านการใช้งานจากทำอาหาร น้ำมันพืชที่ใช้ประกอบอาหารแล้วไม่ควรนำกลับมาใช้ซ้ำ เนื่องจากมีสารก่อมะเร็ง และเป็นพิษต่อสุขภาพ โดยส่วนใหญ่จะใช้วิธีการกำจัดทิ้งผ่านท่อน้ำและทิ้งลงถังขยะ ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ท่อน้ำอุดตัน เกิดคราบและกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ตามบริเวณถังขยะที่นำไปทิ้ง และยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สภาวะโลกร้อน และปัญหาน้ำท่วมขังอันเนื่องมาจากท่อระบายน้ำอุดตัน ซึ่งทำให้เกิดงานไม่จำเป็นต่อหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมีความผิดตาม พรบ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.๒๕๓๕ ดังนั้น เพื่อเป็นการกำจัดน้ำมันพืชที่ถูกวิธี อสม.ภรณ์พรรณ จึงได้คิดค้นนวัตกรรมวิธีการกำจัดน้ำมันพืชที่เหลือโดยนำมาทำสบู่ขัดหม้อ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม ซึ่งน้ำมันเหล่านั้นได้ถูกส่งไปแปลงให้เป็นไบโอดีเซล (น้ำมันเชื้อเพลิงทางเลือก)

๔. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อกำจัดน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมาทำให้เกิดประโยชน์
๒. เพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนสามารถรู้วิธีการทำสบู่ขัดหม้อจากน้ำทิ้งที่เหลือใช้
๓. เพื่อลดต้นทุนในการจัดซื้อน้ำยาทำความสะอาด

๕. ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑. ประชุมชี้แจงสภาพปัญหาในที่ประชุมหมู่บ้าน
 - ประสาน อสม.และชาวบ้านในพื้นที่ ม.๒ คลองกะทาและเจ้าหน้าที่รพ.สต.บ้านตาเื่องที่เป็นผู้รับผิดชอบงานอนามัยสิ่งแวดล้อม
 - ร่วมประชุมชี้แจงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน
๒. ร่วมกันเสนอแนวทางการดำเนินงาน

- เนื่องจาก อสม.ภรณ์พรม ทราบถึงปัญหาที่เกิดจากการทิ้งน้ำมันที่เหลือใช้อย่าง ผิดวิธี จึงได้เสนอ แนวทางการทำสบู่ขัดหม้อ (จากน้ำมันพืชที่เหลือใช้ในครัวเรือน)

- รพ.สต.บ้านตาเรือง ได้เป็นที่ปรึกษาและพี่เลี้ยงการจัดทำโครงการในครั้งนี้

๓. กระบวนการผลิตสบู่ขัดหม้อ (จากน้ำมันพืชที่เหลือใช้ในครัวเรือน)

๓.๑ วัสดุอุปกรณ์

- น้ำมันพืชที่เหลือใช้
- น้ำซี้เถ้า
- โซดาไฟ
- แม่พิมพ์

๓.๒ วิธีทำ

- นำน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว น้ำซี้เถ้า โซดาไฟ มาผสมเข้าด้วยกัน
- จากนั้นนำเทใส่แม่พิมพ์ที่เตรียมไว้
- ทิ้งไว้ให้เซตตัวแล้วนำออกจากแม่พิมพ์

๔. ให้ชาวบ้านหมู่ที่ ๒ คลองกะทา จำนวน ๓๐ คน ทำแบบประเมินความพึงพอใจในการดำเนินงาน

โครงการเรื่อง สบู่ขัดหม้อ (จากน้ำมันพืชที่ใช้แล้วในครัวเรือน)

๖. ผลการดำเนินงาน/ประโยชน์ที่ได้รับ

ผลการดำเนินงานในครั้งนี้มีคะแนนความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมสาขากิจการสุขภาพชุมชนและอนามัย สิ่งแวดล้อมที่จัดทำสบู่ขัดหม้อ (จากน้ำมันพืชที่เหลือใช้ในครัวเรือน) ชาวบ้านหมู่ที่ ๖ คลองกะทา จำนวน ๓๐ คน ได้รับคะแนนโดยรวมเฉลี่ยที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน ๒๑ คน ระดับความพึงพอใจมาก จำนวน ๗ คน และระดับความพึงพอใจปานกลาง จำนวน ๒ คน และจากการดำเนินงานในครั้งนี้ พบว่า สามารถกำจัดน้ำมันพืชที่ เหลือโดยการนำมาผลิตเป็นสบู่ขัดหม้อได้จริง และได้ทำการเผยแพร่กระบวนการผลิตสบู่ขัดหม้อจากน้ำมันพืชที่เหลือ ใช้แก่ชุมชน โดยได้รับคะแนนความพึงพอใจที่ระดับมากที่สุด ซึ่งจะเห็นได้ว่าน้ำมันพืชเหลือใช้สามารถสร้างประโยชน์ ต่อชุมชน ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถลดต้นทุนในการจัดซื้อน้ำยาทำความสะอาดอีกด้วย

๗. ปัจจัยความสำเร็จ

อสม., คนในชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

- โรงเรียนต่อยอดจากโครงการส่งเสริมโรงเรียนปลอดขยะ โดยให้ทางโรงเรียนบ้านตาเรือง ผูกอบรม นักเรียนจัดการขยะที่ต้นทาง และจัดประกวดการเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดการขยะ

- วัด มีการจัดกิจกรรม เข้าวัดโดยใช้ปิ่นโตไปวัดแทนการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟม ใช้ต้นไม้ประดับ กล้วยไม้ หรีดพัดลม นาฬิกา หนังสือ จักรยาน แทนหรีดดอกไม้สด และมีการทอดกระถินขะริไซเคิล

- อบต.ปะตง ได้ให้การสนับสนุนทั้งทางบุคลากร เจ้าหน้าที่ วิชาการ งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจน คำแนะนำ และร่วมกิจกรรมกับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

- คนในชุมชนร่วมกันจัดการขยะที่ต้นทาง และผู้นำชุมชนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการ จัดการขยะที่ต้นทางภายในชุมชน และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่คนในชุมชนโดยใช้หลัก ๓ Rs

๘. โอกาสพัฒนา

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคนในหมู่บ้านและภาคส่วนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่หมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ ให้สามารถช่วยในการขับเคลื่อนนโยบายต่างๆ ของรัฐทางด้านสุขภาพ ส่งผลให้ ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถจัดการขยะด้วยตนเองได้ การจัดการสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อม ผู้นำถือเป็น

สื่อกลางในการช่วยประสานให้คนในชุมชน เกิดความร่วมมือร่วมใจกันจัดการพัฒนาสุขภาพชุมชนและอนามัยสิ่งแวดล้อมให้คนในชุมชนบรรลุผลได้อย่างยั่งยืน

๙. ภาคผนวก

นวัตกรรม“สบู่อัดมือ”

โครงการขับเคลื่อนธนาคารขยะ

เก็บขยะริมทางทุก 3 เดือน/ครั้ง

เป็นฐานการเรียนรู้การเลี้ยงไส้เดือน